

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 6.6.2012 r.
COM(2012) 279 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Sprawozdanie roczne z działalności Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i rozwoju technologicznego w 2011 r.

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Sprawozdanie roczne z działalności Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i rozwoju technologicznego w 2011 r.

1. INFORMACJE OGÓLNE DOTYCZĄCE SPRAWOZDANIA ROCZNEGO Z DZIAŁALNOŚCI W ZAKRESIE BADAŃ NAUKOWYCH I ROZWOJU TECHNOLOGICZNEGO

Sprawozdanie roczne z działalności Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i rozwoju technologicznego opracowano zgodnie z art. 190 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Ujęto w nim również wybrane informacje związane z traktatem EURATOM, mimo że formalnie wykraczają one poza zakres niniejszego sprawozdania.

2. SZERSZY KONTEKST POLITYCZNY W 2011 R.

Na posiedzeniu Rady Europejskiej w dniu 4 lutego szefowie państw i rządów wyrazili swoją gotowość do uznania badań naukowych i innowacji za kwestię priorytetową w ramach realizowanej polityki na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. W czasach kryzysu gospodarczego wsparcie badań naukowych i innowacji ma zasadnicze znaczenie dla przyspieszenia inwestycji stymulujących tworzenie miejsc pracy. Przywódcy państw UE podjęli wspólną decyzję o utrzymaniu lub zwiększeniu poziomu inwestycji w badania naukowe i innowacje zarówno na szczeblu krajowym, jak i na szczeblu UE.

Rada Europejska wezwała również do szybkiego usunięcia pozostałych przeszkód, aby zapewnić powstanie jednolitej przestrzeni badawczej w Europie i przyciągnąć talenty i inwestycje. Ukończenie prac nad europejską przestrzenią badawczą do 2014 r. doprowadziłoby do utworzenia prawdziwie jednolitego rynku wiedzy, badań naukowych i innowacji.

Ponadto szefowie państw i rządów poparli koncepcję utworzenia wspólnych ram strategicznych dla unijnego finansowania badań naukowych i innowacji, aby zapewnić współdziałanie pełnego spektrum instrumentów finansowych w zakresie badań naukowych i innowacji oraz aby zwiększyć wydajność finansowania na rzecz badań naukowych i innowacji w UE¹.

W komunikacie z dnia 29 czerwca 2011 r. zatytułowanym „Budżet z perspektywy »Europy 2020«”² Komisja przedstawiła swój wniosek dotyczący kolejnych wieloletnich ram finansowych obejmujących lata 2014–2020. Programy i instrumenty uwzględnione we wniosku zmodyfikowano, tak aby zagwarantować, że wynikające z nich rezultaty i skutki będą przyczyniać się do osiągnięcia najważniejszych priorytetów polityki UE.

Jeżeli chodzi o badania naukowe i innowacje, Komisja zaproponowała utworzenie jednolitych wspólnych ram strategicznych obejmujących obszary uwzględnione w obecnym siódmym programie ramowym (7PR) oraz poświęconą innowacjom część programu ramowego na rzecz konkurencyjności i innowacji, a także Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT).

---

¹ EUCO 2/1/11.

² COM(2011) 500.

Działania te mają służyć systematycznemu eliminowaniu znacznych różnic w zakresie innowacji między państwami UE oraz osiągnięciu określonego w strategii „Europa 2020” celu polegającego na zwiększeniu do 2020 r. wydatków na badania naukowe i rozwój do poziomu 3 % PKB.

Parlament Europejski wyraził swoje poparcie dla koncepcji utworzenia wspólnych ram strategicznych w rezolucji z dnia 27 września 2011 r.³.

3. „HORYZONT 2020” – PROGRAM RAMOWY W ZAKRESIE BADAŃ NAUKOWYCH I INNOWACJI

W dniu 30 listopada 2011 r. Komisja przyjęła pakiet „Horyzont 2020”⁴ z budżetem w wysokości 80 mld EUR⁵ na rzecz inwestycji w badania naukowe i innowacje, aby pomóc w przyspieszeniu wzrostu gospodarczego i tworzeniu nowych miejsc pracy w Europie. Program „Horyzont 2020”, opracowany przy zachowaniu pełnej zgodności z wnioskiem dotyczącym wieloletnich ram finansowych, w pełni wspiera realizację strategii „Europa 2020”, w ramach której wskazano badania naukowe i innowacje jako główne czynniki sprzyjające realizacji celów w zakresie inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu. Program będzie realizowany w latach 2014–2020.

Po raz pierwszy całość funduszy UE na rzecz badań naukowych i innowacji zostanie zgromadzona w ramach jednego programu, tj. programu „Horyzont 2020”, i zostanie ukierunkowana na realizację trzech kluczowych celów. Pozwoli to:

- wzmocnić pozycję UE jako światowego lidera w dziedzinie nauki. Działanie to zapewni impuls do prowadzenia badań naukowych na najwyższym poziomie w Europie, m.in. znacznie zwiększy się kwota finansowania przyznanego na rzecz Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERBN);
- wzmocnić wiodącą pozycję w dziedzinie innowacji w przemyśle. Działanie to obejmuje znaczne inwestycje w kluczowe technologie, zwiększenie dostępu do kapitału oraz wsparcie MŚP;
- ułatwić rozwiązywanie poważnych problemów, z którymi borykają się wszyscy Europejczycy i które dotyczą sześciu kluczowych dziedzin: zdrowia, zmian demograficznych i dobrostanu; bezpieczeństwa żywnościowego, zrównoważonego rolnictwa, badań morskich oraz biogospodarki; bezpiecznej, ekologicznej i efektywnej energii; inteligentnego, ekologicznego i zintegrowanego transportu; działań w dziedzinie klimatu, efektywnej gospodarki zasobami i surowcami; oraz integracyjnego, innowacyjnego i bezpiecznego społeczeństwa.

Dzięki pełnemu zakresowi wsparcia zintegrowanego w całym cyklu badań naukowych i innowacji program „Horyzont 2020” będzie stanowił kluczowy instrument we wdrażaniu „Unii innowacji”, inicjatywy przewodniej w ramach strategii „Europa 2020”, która ma na celu zabezpieczenie globalnej konkurencyjności Europy. Wsparcie będzie udzielane na wszystkich etapach łańcucha innowacji, w szczególności na rzecz działań ściślej związanych z rynkiem, w tym innowacyjnych instrumentów finansowych, a także innowacji nietechnologicznych i społecznych oraz będzie miało na celu zapewnienie najszerzego

---

³ P7 TA(2011)0401.

⁴ http://ec.europa.eu/research/horizon2020/index_en.cfm?pg=home

⁵ W cenach stałych z 2011 r.

możliwego wykorzystania i rozpowszechnienia wiedzy uzyskanej za pośrednictwem wspieranych działań, aż po jej wykorzystanie handlowe.

Ponadto szereg konkretnych środków posłuży jako zachęta dla MŚP do silniejszego zaangażowania się w realizację programu „Horyzont 2020”. Środki te obejmują nowy instrument na rzecz MŚP, opracowany według modelu inicjatywy badawczej na rzecz małych przedsiębiorstw, umożliwiający MŚP prezentowanie swoich najbardziej innowacyjnych pomysłów i zwiększający dostępność programu dla MŚP.

W ramach programu „Horyzont 2020” w dalszym ciągu będzie również promowana współpraca międzynarodowa, a program zostanie uzupełniony o dodatkowe środki pozwalające zakończyć prace nad europejską przestrzenią badawczą do 2014 r.

Kolejnym kluczowym elementem jest wprowadzenie znacznych uproszczeń. Dostęp do finansowania w ramach programu „Horyzont 2020” będzie łatwiejszy z uwagi na prostą strukturę programu, jednolity zestaw zasad i zmniejszenie formalności administracyjnych. W praktyce środki służące uproszczeniu opracowano w celu zmniejszenia kosztów administracyjnych ponoszonych przez uczestników, przyspieszenia realizacji wszystkich procedur związanych z zarządzaniem wnioskami i dotacjami oraz zmniejszenia ryzyka błędów. Uproszczone zasady finansowania oraz zmieniona strategia kontroli pozwolą osiągnąć nową równowagę między zaufaniem a kontrolą zgodnie z postulatami zgłaszanymi przez wszystkie zainteresowane strony, Parlament Europejski i Radę Europejską.

W celu osiągnięcia największego możliwego wpływu finansowania unijnego program „Horyzont 2020” powinien rozwijać bliską synergii z innymi programami unijnymi, takimi jak fundusze polityki spójności, krajowe i regionalne programy na rzecz badań naukowych i innowacji, a w kluczowych obszarach także synergii z sektorem prywatnym, co przyniesie korzyści dla całej Europy.

3.1. Przygotowania do wdrożenia programu „Horyzont 2020”

Przy opracowywaniu pakietu „Horyzont 2020” w pełni uwzględniono odpowiedzi udzielone w wyniku szeroko zakrojonych konsultacji społecznych przeprowadzonych w oparciu o zieloną księgę zatytułowaną „Jak zmienić wyzwania w możliwości: wspólne ramy strategiczne dla finansowania unijnego na rzecz badań naukowych i innowacji”⁶. Wiosną 2011 r. swoje poglądy w tej kwestii przedstawiły państwa członkowskie oraz wiele zainteresowanych stron reprezentujących przemysł, środowiska akademickie i społeczeństwo obywatelskie.

Zestaw wniosków opiera się również na wynikach dwóch dogłębnych ocen skutków, w których podkreślono, że program „Horyzont 2020” pozwoli lepiej sformułować cele, najlepiej umożliwi osiągnięcie wymaganej masy krytycznej oraz będzie miał największy wpływ na cele polityczne oraz na późniejsze korzyści w zakresie działań gospodarczych, konkurencyjności i społeczeństwa, a jednocześnie przyczyni się do uproszczenia sytuacji.

4. „UNIA INNOWACJI” I OSIĄGNIĘCIA POLITYKI W ZAKRESIE EUROPEJSKIEJ PRZESTRZENI BADAWCZEJ (EPB)

Uruchomiona przez Komisję w październiku 2010 r. strategia „Unia innowacji” dąży do poprawy warunków i dostępu do finansowania badań naukowych i innowacji w Europie, tak

---

⁶ COM(2011) 48.

aby innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy.

4.1. Monitorowanie postępów w zakresie innowacji

W pierwszym roku funkcjonowania strategii „Unia innowacji” kryzys gospodarczy i finansowy wkroczył w nową fazę, w której ożywienie gospodarcze jest zagrożone, zaufanie publiczne spadło, a presja na ograniczenie inwestycji w przyszłe źródła wzrostu gospodarczego jest ogromna.

Jednocześnie układ sił gospodarczych przesunął się coraz szybciej z zachodu na wschód. Zarówno tablica wyników Unii badań i innowacji, jak i sprawozdanie dotyczące konkurencyjności „Unii innowacji” przekazują jasny komunikat. Wyniki Europy w zakresie badań i innowacji pogorszyły się w ostatnich latach, pogłębiając już i tak znaczną przepaść w dziedzinie innowacji w stosunku do Stanów Zjednoczonych i Japonii, podczas gdy państwa takie jak Chiny, Indie i Brazylia szybko doganiają UE w tej dziedzinie. Ponadto przepaść innowacyjna pomiędzy państwami UE również stopniowo się zwiększa. W tym kontekście potrzeba realizacji celów wyznaczonych w ramach „Unii innowacji” stała się jeszcze bardziej istotna i pilna.

W 2011 r. osiągnięto istotne postępy, rozpoczęły się bowiem prace nad realizacją 30 z 34 zobowiązań podjętych w ramach „Unii innowacji”. W grudniu 2011 r. Komisja opublikowała kompleksowe sprawozdanie z postępu prac⁷.

4.2. Poprawa warunków ramowych

Podjęto również istotne środki na rzecz utworzenia warunków, które usprawnią wprowadzanie pomysłów na rynek i przyczynią się do zwiększenia inwestycji prywatnych w obszarze badań naukowych i innowacji:

- w kwietniu 2011 r. Komisja przedstawiła wnioski ustawodawcze w sprawie jednolitego systemu ochrony patentowej, które pozwolą zmniejszyć koszty tłumaczeń i inne koszty związane z patentami w Europie nawet o 80 %;
- w czerwcu 2011 r. Komisja przedstawiła pakiet normalizacyjny mający na celu modernizację europejskiej polityki w dziedzinie normalizacji w świetle obecnych i przyszłych wyzwań. Celem tego działania jest przyspieszenie procesów stanowienia norm o 50 % do 2020 r.;
- w grudniu 2011 r. Komisja przedstawiła wniosek w sprawie nowego systemu funduszy *venture capital*, ułatwiającego gromadzenie kapitału w całej Europie. Ponadto przedstawiono nowe konkretne środki służące ułatwieniu wprowadzania innowacji w kontekście zmiany prawodawstwa UE w zakresie zamówień publicznych. Środki te obejmują nową procedurę zakupu innowacyjnych produktów i usług oraz ułatwienia w zakresie realizacji wspólnych zamówień transgranicznych;

---

⁷ COM(2011) 849 – w celu uzyskania informacji na temat stanu realizacji wszystkich 34 zobowiązań zob. system informacji i analityki na temat Unii innowacji: <http://i3s.ec.europa.eu/home.html>.

- z myślą o przyszłości Komisja zbadała możliwości lepszego wykorzystania praw własności intelektualnej i w 2012 r. przedstawi propozycje dalszych działań w tym zakresie.

4.3. Ułatwianie dostępu do finansowania

W grudniu 2011 r. Komisja i Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) odpowiedziały na wnioski Rady Europejskiej i Parlamentu Europejskiego dotyczące opracowania i usprawnienia mechanizmu finansowania opartego na podziale ryzyka (RSFF). Aby zapewnić udzielanie pożyczek sponsorom projektów z sektora publicznego i prywatnego o dowolnej wielkości i dowolnej strukturze własności, zmieniono porozumienie w sprawie RSFF, umożliwiając w ten sposób podejmowanie większego ryzyka w zamian za większy efekt mnożnikowy w odniesieniu do wniesionego wkładu. Uruchomiono również instrument podziału ryzyka przeznaczony dla MŚP, tj. nowy system poręczeń dla MŚP ułatwiający im uzyskanie finansowania od banków. Celem tego nowego instrumentu, którego budżet wynosi 120 mln EUR, jest udzielenie pożyczek o łącznej wartości co najmniej 1 mld EUR nawet 500 beneficjentom.

W ramach programu „Horyzont 2020” w dalszym ciągu opracowywane będą innowacyjne instrumenty finansowe, aby poprawić dostępność opartego na podziale ryzyka finansowania badań naukowych i innowacji, w szczególności dla innowacyjnych MŚP. Instrumenty te będą obejmowały instrumenty finansowania kapitałowego i dłużnego, ustanowione w połączeniu z programem na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz MŚP. Działania te będą opierały się na obecnych osiągnięciach, w szczególności na pomyślnym wdrożeniu RSFF.

4.4. Stawianie czoła wyzwaniom społecznym: europejskie partnerstwa innowacyjne

Komisja nadzorowała proces tworzenia pierwszego Europejskiego partnerstwa na rzecz innowacji sprzyjającej aktywnemu starzeniu się w dobrym zdrowiu, dążąc do zwiększenia średniej długości życia obywateli Unii o dodatkowe dwa lata życia w dobrym zdrowiu do 2020 r. Strategiczny plan realizacji pilotażowego partnerstwa został przedstawiony w listopadzie 2011 r.

Europejskie partnerstwo innowacyjne stanowi nowe rozwiązanie służące przyspieszeniu procesu powstawania innowacji poprzez dążenie do realizacji dobrze zdefiniowanego celu w ramach określonego wyzwania społecznego. Partnerstwo stanowi platformę umożliwiającą transgraniczną mobilizację zainteresowanych stron z różnych obszarów polityki i sektorów w celu zaangażowania się i wniesienia wkładu w środki po stronie podaży i popytu w całym cyklu badań naukowych i innowacji. Doświadczenie zdobyte przy tworzeniu partnerstwa pilotażowego umożliwi tworzenie kolejnych partnerstw w przyszłości.

4.5. Promowanie Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (EIT)

W listopadzie 2011 r. Komisja przyjęła wniosek dotyczący strategicznego planu innowacji EIT, który wyznacza ramy działalności instytutu w nadchodzących latach. Plan koncentruje się na konsolidacji trzech istniejących wspólnot wiedzy i innowacji (WWiI) i stopniowym tworzeniu nowych w celu odniesienia się do najważniejszych kwestii społecznych zgodnie z celami programu „Horyzont 2020”.

4.6. Powiązane inicjatywy

W 2011 r. zrealizowano wiele kluczowych etapów pozostałych zobowiązań w ramach „Unii innowacji”. W marcu uruchomiono inicjatywę innowacji społecznych w Europie (Social Innovation Europe), natomiast w czerwcu utworzono „platformę inteligentnej specjalizacji”. Ustanowiono Europejską Radę Liderów ds. Wzornictwa i rozpoczęto realizację projektu pilotażowego sojuszków na rzecz wiedzy między przedsiębiorstwami a środowiskami naukowymi. Komisja nadzorowała również wdrażanie pilotażowej inicjatywy w zakresie wsparcia na szczeblu UE na rzecz podmiotów udzielających zamówień publicznych za pośrednictwem projektów współpracy w zakresie zamówień na innowacyjne produkty i usługi.

W 2011 r. zorganizowano również pierwszy kongres innowacji, ważne europejskie wydarzenie związane z innowacjami, które odbyło się dniach 5–6 grudnia w Brukseli. Podczas kongresu wręczono pierwsze nagrody w obszarze innowacyjności kobiet w celu zwiększenia świadomości społecznej na temat większego zapotrzebowania na innowacje i większą aktywność kobiet w tym obszarze.

4.7. Realizacja europejskiej przestrzeni badawczej

Działalność i polityka w zakresie badań naukowych w Europie wciąż cierpi z powodu fragmentacji, niewystarczających poziomów spójności i koordynacji oraz ograniczeń w zakresie swobodnego przepływu wiedzy. Utworzenie europejskiej przestrzeni badawczej (EPB) ma na celu usunięcie tych niedociągnięć. Przygotowanie szczegółowego komunikatu w sprawie EPB w ramach inicjatywy „Unia innowacji” było jednym z kluczowych zadań zrealizowanych w 2011 r.

4.7.1. Naukowcy

Kontynuując realizację europejskiego partnerstwa na rzecz naukowców, grupa sterująca ds. zasobów ludzkich i mobilności przyczyniła się również do opracowania podstawowych elementów komunikatu w sprawie EPB w obszarach dotyczących kariery naukowej, szkoleń i mobilności. W maju 2011 r. grupa sterująca przyjęła również europejskie ramy kariery naukowej jako dobrowolny instrument przejrzystości służący usprawnieniu mobilności i porównywalności w kontekście rozwoju kariery.

Inne kluczowe działania obejmowały utworzenie grupy ekspertów ds. zawodu naukowca, zajmującej się kwestiami związanymi z otwartą rekrutacją, oraz uruchomienie studium wykonalności poświęconego przyszłej infrastrukturze informacji i danych na temat europejskich naukowców.

4.7.2. Wspólne planowanie

W komunikacie w sprawie partnerstwa na rzecz badań naukowych i innowacji z 2011 r.⁸ Komisja wyciągnęła wnioski z dotychczasowych doświadczeń w zakresie partnerstwa publiczno-publicznego⁹ oraz partnerstwa publiczno-prywatnego¹⁰ i określiła kierunek działań na rzecz dalszego rozwoju tych partnerstw.

---

⁸ COM(2011) 572.

⁹ W ramach systemu ERA-NET, inicjatyw podejmowanych zgodnie z art. 185, inicjatyw w zakresie wspólnego planowania itd.

Główne wnioski potwierdziły, że zawieranie partnerstw może przyczynić się do realizacji celów strategii „Europa 2020”, w związku z czym działania takie będą w dalszym ciągu stanowiły istotny element przyszłej polityki europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji. Jednocześnie konieczne jest, aby wszystkie zainteresowane strony, w tym państwa członkowskie i przedstawiciele przemysłu, w większym stopniu zaangażowały się w perspektywie długoterminowej w tworzenie partnerstw, a otoczenie instrumentu na rzecz partnerstwa zostało uproszczone.

W 2011 r. przyjęto zalecenia Komisji i związane z nimi konkluzje Rady, uruchamiając sześć kolejnych inicjatyw w zakresie wspólnego planowania. Obecnie realizowanych jest 10 inicjatyw w zakresie wspólnego planowania.

4.7.3. Infrastruktury badawcze

W maju 2011 r. Europejskie Forum Strategii ds. Infrastruktur Badawczych (ESFRI) opublikowało sprawozdanie strategiczne oraz aktualizację planu działania. Plan działania obejmuje sześć nowych projektów infrastrukturalnych w takich dziedzinach, jak dostawa energii, zdrowie, zmiana klimatu i zaopatrzenie w żywność. ESFRI zamierza rozpocząć wdrażanie ambitnego programu, dążąc do realizacji możliwie największej liczby przewidzianych w planie działania projektów w zakresie infrastruktury badawczej. W tym celu w czerwcu 2011 r. ESFRI utworzyło grupę roboczą ds. wdrażania, która będzie ogrywała kluczową rolę w usprawnianiu przebiegu procesu wdrażania.

Rozporządzenie ustanawiające ramy prawne dla konsorcjum na rzecz europejskiej infrastruktury badawczej (ERIC) zostało opracowane w celu ułatwienia tworzenia i funkcjonowania dużych infrastruktur badawczych zrzeszających szereg państw europejskich. Mimo że zapewnienie jednolitego i terminowego wdrażania przepisów tego rozporządzenia w różnych państwach członkowskich nadal stanowi wyzwanie, pierwsze ERIC, tj. SHARE ERIC (konsorcjum na rzecz europejskiej struktury badawczej dla badania dotyczącego zdrowia, starzenia i przechodzenia na emeryturę w Europie), zostało ustanowione w marcu 2011 r. i od tego czasu wpłynęły wnioski o przekształcenie projektów CLARIN, ECRIN oraz EURO-ARGO w ERIC.

4.7.4. Zewnętrzny wymiar EPB

Europejskie partnerstwo na rzecz międzynarodowej współpracy naukowo-technicznej dąży do zwiększenia spójności między działaniami UE a działaniami podejmowanymi przez państwa członkowskie. Strategiczne Forum ds. Międzynarodowej Współpracy Naukowo-Technicznej (SFIC) zapewniło postęp w następujących obszarach:

- w odniesieniu do pilotażowej inicjatywy na rzecz Indii poczyniono istotne postępy dzięki opracowaniu strategicznego planu badań naukowych i innowacji obejmującego UE i państwa członkowskie, w którym wskazano wspólne wyzwania, cele, obszary priorytetowe oraz instrumenty współpracy między Europą a Indiami w nadchodzących latach. Wybrano pięć obszarów strategicznych: woda, biozasoby, energia, zdrowie oraz ICT;
- dalsze postępy odnotowano również w odniesieniu do pilotażowej inicjatywy na rzecz Chin, w szczególności poprzez organizację dwóch warsztatów;

---

¹⁰ Inicjatywy w zakresie wspólnego planowania, plan naprawczy w ramach PPP itd.

- w ramach inicjatywy pilotażowej na rzecz Stanów Zjednoczonych w 2011 r. przygotowano dwa spotkania informacyjne z zakresu współpracy zewnętrznej.

4.7.5. *Transfer wiedzy*

W 2011 r. grupa robocza Komitetu Europejskiej Przestrzeni Badawczej ds. transferu wiedzy opracowała poradnik dla zainteresowanych stron dotyczący zarządzania własnością intelektualną i transferem wiedzy do celów prowadzenia współpracy z państwami trzecimi. Poradnik zawierał wytyczne i informacje zwrotne na potrzeby badania postępów we wdrażaniu zalecenia Komisji w sprawie własności intelektualnej z 2008 r.; badanie to z powodzeniem kontynuowano w 2011 r. Ponadto opublikowano ekspertyzę dotyczącą międzynarodowego transferu wiedzy, przedstawiającą przegląd europejskich praktyk w tej dziedzinie.

4.7.6. *Wyższe uczelnie: plan modernizacji*

Rozpoczęły się prace nad przygotowaniem studium wykonalności europejskiego mechanizmu akredytacji w zakresie dobrego zarządzania zasobami ludzkimi na uczelniach wyższych oraz w publicznych instytucjach badawczych, których polityka opiera się na zasadach przedstawionych w Europejskiej karcie naukowca oraz w Kodeksie postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych. Zakończono natomiast inne studium wykonalności dotyczące innowacyjnych szkół doktoranckich, aby dokonać postępów w dążeniu do wypracowania wspólnego dla całej EPB podejścia zachęcającego instytucje do przestrzegania określonych zasad, takich jak: doskonałość w badaniach naukowych, interdyscyplinarne badania naukowe, utrzymywanie kontaktów z przedstawicielami przemysłu oraz zapewnienie doskonałych warunków pracy i rozwoju kariery przy uwzględnieniu kwestii równouprawnienia płci.

5. SIÓDMY PROGRAM RAMOWY

5.1. **Wdrożenie programów prac na 2011 r.**

W 2011 r. ogłoszono 46 zaproszeń do składania wniosków, a całkowity orientacyjny budżet na ten cel wyniósł 4,4 mld EUR. Ogółem otrzymano 14 567 kwalifikujących się wniosków, spośród których do finansowania wybrano 2 813 wniosków¹¹, co daje wskaźnik powodzenia na poziomie 19,3 %.

We wszystkich kwalifikujących się wnioskach wzięło udział 59 955 uczestników, przy czym całkowity koszt projektów wyniósł 23,1 mld EUR, a całkowity wymagany wkład UE – 17,9 mld EUR. Łączna liczba uczestników objętych zakresem wybranych wniosków wyniosła 12 932 uczestników, przy całkowitych kosztach projektu na poziomie 4,9 mld EUR oraz całkowitym wkładzie finansowym UE wynoszącym 3,7 mld EUR. Biorąc pod uwagę liczbę uczestników, ogólny wskaźnik powodzenia wyniósł 21,6 %.

5.2. **Programy prac na 2012 r.**

Przyjęte w lipcu 2011 r. zaproszenia do składania wniosków na 2012 r. o wartości niemal 7 mld EUR stanowiły największy jak do tej pory pakiet finansowy Komisji wspierający badania naukowe i innowacje. Wspomniane zaproszenia do składania wniosków również po raz

---

¹¹ Wnioski te spełniły wszystkie kryteria oceny i zostały umieszczone na liście procedury wyboru.

pierwszy opracowano w taki sposób, aby w pełni dostosować je do nowych ram politycznych ustanowionych w inicjatywie „Unia innowacji”. Programy prac uwzględniają niektóre z następujących elementów:

- 220 mln EUR z 656 mln EUR udostępnionych na badania naukowe w dziedzinie zdrowia oraz 192 mln EUR z 1,1 mld EUR udostępnionych na ICT zostanie przeznaczone na realizację działań służących sprostaniu wyzwaniom związanym ze starzeniem się społeczeństwa, a tym samym będzie stanowiło wsparcie dla pilotażowego Europejskiego partnerstwa na rzecz innowacji sprzyjającej aktywnemu starzeniu się w dobrym zdrowiu;
- ERBN przyzna prawie 1,6 mld EUR dla najlepszych doświadczonych i początkujących naukowców pracujących w Europie. Aby usprawnić proces niwelowania różnic między wynikami badań pionierskich a ich wykorzystaniem komercyjnym, zainicjowano niewielką inicjatywę w zakresie weryfikacji poprawności projektu;
- za pośrednictwem działań „Marie Curie” około 10 000 wysoko wykwalifikowanych naukowców otrzyma około 900 mln EUR wsparcia na zwiększenie mobilności i rozwój kariery. Działania te będą obejmowały projekt pilotażowy służący finansowaniu europejskich programów doktoranckich realizowanych we współpracy z przedsiębiorstwami oraz stymulowaniu przedsiębiorczości i współpracy między środowiskiem akademickim a przemysłowym;
- poza nowymi uproszczonymi zasadami pakiet inwestycyjny na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w wysokości niemal 1 mld EUR zapewnia dodatkowe zachęty służące zwiększeniu zaangażowania MŚP;
- w odpowiedzi na rosnący popyt na bezpieczniejszą i zdrowszą żywność oraz zrównoważone biozasoby 307 mln EUR zostanie zainwestowane w budowę silnej biogospodarki, która usprawni metody produkcji i pozwoli utworzyć nowe gałęzie przemysłu i miejsca pracy;
- 365 milionów EUR przeznaczono na rzecz trzech stymulowanych wyzwaniami partnerstw publiczno-prywatnych: europejskiej inicjatywy na rzecz ekologicznych samochodów, fabryk jutra oraz energooszczędnych domów;
- 40 milionów EUR zostanie przeznaczone na realizację inicjatywy „inteligentne miasta”, aby pomóc w znalezieniu bardziej wydajnych metod wykorzystywania energii i świadczenia usług transportu miejskiego.

5.3. Powiązane inicjatywy

W październiku 2011 r. pięć europejskich wspólnych inicjatyw technologicznych – ARTEMIS (wbudowane systemy komputerowe), „Czyste niebo” (lotnictwo i transport lotniczy), wspólne przedsiębiorstwo ENIAC (nanoelektronika), wspólne przedsiębiorstwo FCH (ogniwa paliwowe i technologia wodorowa) oraz ILI (leki innowacyjne) – wspólnie przedstawiło w Parlamencie Europejskim pierwsze wyniki swoich programów badań naukowych i innowacji o wartości 10 mld EUR. Około jedną trzecią całkowitego budżetu stanowią środki unijne przeznaczone na wsparcie tych partnerstw publiczno-prywatnych służących gromadzeniu talentów i inwestycji w obszarze publicznym i prywatnym.

Innym istotnym osiągnięciem było przyjęcie przez Radę w dniu 19 grudnia 2011 r. programu ramowego Euratom w zakresie działań badawczych i szkoleniowych w dziedzinie jądrowej na lata 2012–2013, uwzględniającego przyznanie dodatkowych środków w wysokości 1,3 mld EUR na rzecz ITER. Komisja przedstawiła wniosek dotyczący finansowania ITER za pośrednictwem dodatkowego programu badawczego, poza kolejnymi wieloletnimi ramami finansowymi na lata 2014–2020.

Informacje na temat bezpośrednich działań podejmowanych w ramach 7PR w 2011 r. można znaleźć w sprawozdaniu rocznym Wspólnego Centrum Badawczego Komisji¹².

5.4. Najważniejsze fakty

5.4.1. Innowacje

Programy prac na 2012 r. wzmacniają wiele aspektów innowacji, w szczególności wprowadzanie innowacji na rynek oraz wspieranie działań służących sprawnemu wdrożeniu programu „Horyzont 2020”.

W szeregu tematów programu szczegółowego „Współpraca” kładzie się coraz większy nacisk na takie działania jak tworzenie prototypów, testowanie i prezentowanie. W wielu tematach podkreśla się kwestię stosowania wyników w praktyce, ich rozpowszechniania oraz realizacji projektów pilotażowych nie tylko poprzez wybór zagadnień priorytetowych, ale również poprzez stosowanie budżetów przeznaczonych na określony cel.

Niektóre tematy koncentrują się w szczególności na przekształcaniu rezultatów finansowanych projektów w innowacyjne zastosowania, podczas gdy w innych przewidziano działania pomocnicze wspierające transfer technologii i zarządzanie własnością intelektualną. Większe wsparcie przewidziano również na wdrażanie środków stymulowanych popytem, które pomogą rozpowszechnić innowacje na rynkach publicznych i prywatnych, w szczególności poprzez podejmowanie działań w zakresie normalizacji oraz większe wsparcie dla zamówień przedkomercyjnych.

Wprowadzane są również nowe podejścia do kwestii stymulowania i przyspieszania innowacji. W obszarze tematycznym „Zdrowie” zaoferowano nagrodę motywacyjną, aby zachęcić do znalezienia nowej alternatywy dla opartych na łańcuchach chłodniczych technologii wykorzystywanych do opracowywania, przechowywania i transportu szczepionek.

Ogólnie rzecz biorąc, w programach prac na 2012 r. przyjęto szersze podejście do innowacji. Poza badaniami i technologią oraz innowacjami w zakresie produktów wsparcie jest również przyznawane na rzecz innowacji w zakresie usług, z uwzględnieniem innowacji w obrębie procesów i innowacji organizacyjnych. Wsparcie obejmuje również inne rodzaje innowacji, w szczególności innowacje społeczne, badanie nowych modeli prowadzenia działalności gospodarczej oraz innowacje w zakresie wzorów i modeli z dużym zaangażowaniem użytkowników.

W ramach wielu tematów programu „Współpraca” zachęca się przedstawicieli przemysłu oraz w szczególności MŚP do większego zaangażowania. Niektóre tematy realizują ten cel za pośrednictwem budżetów przeznaczonych na określone działania, inne uwzględniają tę kwestię w ramach kryteriów oceny, natomiast w przypadku kilku tematów wykorzystuje się

---

¹² <http://ec.europa.eu/dgs/jrc/index.cfm?id=2530>

podejście oddolne, aby umożliwić MŚP przedstawianie własnych propozycji potencjalnych rozwiązań. Wsparcie w ramach tematu „Zdrowie” jest kierowane do konkretnego programu dla MŚP dotyczącego wdrażania niewielkich projektów w zakresie opracowywania technologii dotyczących rynku, w których przewodnią rolę odgrywają MŚP.

5.4.2. Rozpowszechnianie

Rozpowszechnianie wyników badań finansowanych ze środków UE odgrywa zasadniczą rolę w kontekście tworzenia europejskiej przestrzeni badawczej, promowania otwartości i pełnego wykorzystywania twórczego potencjału Europy. Komisja wspiera rozpowszechnianie wyników badań naukowych, zapewniając finansowanie w ramach projektów na aktywne rozpowszechnianie ich wyników. Komisja podejmuje również aktywne działania na rzecz zwiększania wiedzy ogółu społeczeństwa na temat wyników finansowanych badań naukowych oraz udostępnia te wyniki on-line za pośrednictwem CORDIS¹³, Wspólnotowego Serwisu Informacyjnego Badań i Rozwoju, a także za pośrednictwem bazy publikacji Wspólnego Centrum Badawczego¹⁴.

W sierpniu 2008 r. Komisja uruchomiła projekt pilotażowy w zakresie otwartego dostępu w ramach 7PR, obejmujący siedem obszarów badań naukowych odpowiadających blisko 20 % całkowitego budżetu 7PR. Działania te zostały podjęte w celu zwiększenia stopnia rozpowszechnienia wyników badań za pośrednictwem bezpłatnej usługi dostępu. Zgodnie z wynikami przeprowadzonego w 2011 r. badania dotyczącego projektu pilotażowego, większość respondentów uznała wymagania w zakresie otwartego dostępu za łatwe do spełnienia, a trzy czwarte z nich zgodziłyby się na otwarcie dostępu do danych z ich obszaru badawczego.

Ponadto Komisja bada możliwość podjęcia szerzej zakrojonych działań, aby w jeszcze większym stopniu usprawnić rozpowszechnianie, wykorzystywanie i przekazywanie informacji na temat wyników badań naukowych finansowanych ze środków UE.

5.4.3. Uproszczenie

Bodźcem do działań realizowanych w 2011 r. był komunikat o uproszczeniach z kwietnia 2010 r.¹⁵ i późniejsza związana z nim debata. Wdrożono szereg środków, które uzyskały ogólne poparcie. Jednym z nich był pakiet trzech środków przyjęty na mocy decyzji Komisji z dnia 24 stycznia¹⁶, obejmujący:

- możliwość wykorzystywania średnich kosztów personelu, bez konieczności uzyskania uprzedniego potwierdzenia, w odniesieniu do wszystkich beneficjentów, jeżeli takie działanie jest zgodnie z ich zwyczajową praktyką księgową;
- umożliwienie właścicielom zarządzającym MŚP oraz osobom fizycznym nie wypłacającym sobie wynagrodzenia obciążania projektów 7PR kosztami personelu na podstawie skali kosztów jednostkowych;
- powołanie komitetu ds. rozliczania badań pomiędzy dyrekcjami generalnymi zarządzającymi dotacjami w ramach 7PR w celu zapewnienia spójnej interpretacji i wdrażania zasad 7PR.

---

¹³ <http://cordis.europa.eu/>

¹⁴ <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/>

¹⁵ COM(2010) 187.

¹⁶ COM(2011) 174.

Kontynuowano prace nad opracowaniem portalu dla podmiotów zaangażowanych w badania naukowe i innowacje, oferując nowe usługi dla uczestników projektów oraz wprowadzając dalsze usprawnienia służące zwiększeniu przystępności systemu dla użytkowników.

Wyniki debaty dotyczącej uproszczeń wykorzystano również w dyskusjach na temat zmiany rozporządzenia finansowego. Trwają prace nad sprecyzowaniem i uproszczeniem przepisów w zakresie finansowania dotyczących dotacji unijnych, dzięki czemu, po przyjęciu nowego rozporządzenia przez prawodawcę, będzie możliwe powszechne uznawanie praktyk księgowych stosowanych przez beneficjentów, z zastrzeżeniem minimalnych warunków granicznych. Zmiany obejmowałyby również:

- zmienione zasady w zakresie kwalifikowalności VAT. Przyczyniłoby się to do uproszczenia zarządzania finansami w zakresie dotacji na badania naukowe i innowacje np. dla uniwersytetów lub innych publicznych jednostek badawczych;
- zniesienie obowiązku naliczania i zgłaszania odsetek. Obecnie obowiązujące przepisy nakładają taki obowiązek, który wiąże się z dużym obciążeniem administracyjnym oraz kosztami związanymi z otwieraniem osobnych rachunków i zarządzaniem nimi, a także zarządzaniem rejestrem wyjątków w przypadku organizacji, które zgodnie z przepisami prawa krajowego nie mogą otwierać oprocentowanych rachunków.

6. PROGNOZA NA 2012 R.

Po przyjęciu i zaprezentowaniu programu „Horyzont 2020” przez Komisję pakiet ma zostać omówiony przez Radę i Parlament Europejski w 2012 r. oraz w późniejszym okresie w celu przyjęcia go do końca 2013 r. Negocjacje są prowadzone w trakcie jednego z najtrudniejszych okresów w historii UE. Chociaż Europa powoli przezwycięża pogorszenie koniunktury gospodarczej, stoi obecnie w obliczu kryzysu związanego z długiem publicznym oraz obaw przed kolejną recesją. Przywódcy europejscy i europejskie organy publiczne muszą w związku z tym podjąć zdecydowane działania, aby zapewnić trwały rozwój gospodarczy i nowe miejsca pracy, co stanowi główny cel programu „Horyzont 2020”. Jednocześnie prowadzone są negocjacje nad ogólnym kształtem budżetu UE, w tym nad wysokością całkowitej kwoty, która zostanie przeznaczona na badania i innowacje. Wspierając proces negocjacyjny, Komisja będzie podejmowała wzmożone wysiłki na rzecz zapewnienia wszystkich warunków niezbędnych do sprawnego zainicjowania i wdrożenia programu.

W 2012 r. Komisja będzie kontynuować realizację działań podejmowanych w ramach „Unii innowacji”, w szczególności prezentując dwie z pozostałych inicjatyw: komunikat w sprawie EPB, o którego wdrożenie do 2014 r. zwrócono się na posiedzeniu Rady Europejskiej wiosną 2012 r., oraz inicjatywę dotyczącą wprowadzenia nowego podstawowego wskaźnika innowacyjności. Ponadto Komisja będzie w dalszym ciągu proponować innowacyjne rozwiązania w kontekście innych wyzwań społecznych, przedstawiając wnioski w sprawie utworzenia europejskich partnerstw innowacyjnych w zakresie „wydajności rolnictwa i zrównoważonego rolnictwa”, „surowców”, „gospodarowania wodą” oraz prawdopodobnie „inteligentnych miast”.

Zbliżający się okres realizacji programów prac na 2013 r. oznacza zarazem ostatnie lata wdrażania 7PR. Wspomniane programy prac, dostosowane do celów strategii „Europa 2020” w zakresie wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy, będą stanowiły największy jak do tej pory pakiet finansowy Komisji wspierający badania naukowe i innowacje, a jednocześnie zapewnią sprawne przejście do realizacji programu „Horyzont 2020”.

7. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI

W celu uzyskania dodatkowych informacji można skorzystać z następujących publicznie dostępnych źródeł:

- rocznych sprawozdań monitorujących w zakresie programu ramowego oraz programów szczegółowych¹⁷;
- regularnych sprawozdań dotyczących najważniejszych danych w dziedzinie nauki, technologii i konkurencyjności¹⁸;
- danych statystycznych na temat nauki i technologii w Europie¹⁹;
- prac badawczych i analiz publikowanych w związku z działalnością i polityką Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych²⁰;
- rocznych sprawozdań z działalności dyirekcji generalnych zajmujących się badaniami naukowymi²¹;
- stanu „Unii innowacji”²²;
- sprawozdania dotyczącego konkurencyjności „Unii innowacji”²³;
- tablicy wyników Unii badań i innowacji²⁴;
- sprawozdania Komisji dotyczącego oceny finansów Unii na podstawie uzyskanych rezultatów²⁵.

Większość wyżej wymienionych dokumentów można uzyskać lub zamówić na następujących stronach internetowych:

- stronie internetowej Komisji poświęconej badaniom naukowym i innowacjom: <http://ec.europa.eu/research>;
- stronie internetowej EPB: <http://ec.europa.eu/research/era>;
- stronie internetowej „Inwestowanie w badania europejskie”: <http://ec.europa.eu/invest-in-research>;
- stronie internetowej ERAWATCH: <http://erawatch.jrc.ec.europa.eu/>

---

¹⁷ http://ec.europa.eu/research/evaluations/index_en.cfm?pg=fp7-monitoring

¹⁸ http://ec.europa.eu/research/era/facts/figures/key_figures_en.htm

¹⁹ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/science_technology_innovation/introduction

²⁰ http://ec.europa.eu/research/evaluations/index_en.cfm

²¹ http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/aar/index_en.htm

²² http://ec.europa.eu/research/innovation-union/pdf/state-of-the-union/2011/state_of_the_innovation_union_2011_en.pdf

²³ http://ec.europa.eu/research/innovation-union/index_en.cfm?section=competitiveness-report&year=2011

²⁴ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius-2011_en.pdf

²⁵ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0040:FIN:PL:PDF>